

<p>درس ششم</p>	<p>باسمه تعالی معاونت آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش دفتر آموزش متوسطه نظری دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی مستقر در استان سمنان محتوای تولیدی گروه دین و زندگی استان بوشهر</p>	<p>محتوای نوشتاری کتاب دین و زندگی 1 پایه دهم - (رشته انسانی) سال تحصیلی : 1400 - 1399 طراح : حسین حسن احمدی</p>
-----------------------	--	---

عنوان / موضوع : منزلگاه بعد (عالم برزخ)

اهداف یادگیری : هدف کلی : آشنایی با عالم برزخ و ویژگی های آن

اهداف رفتاری : از دانش آموزان انتظار می رود در پایان درس بتوانند :

- 1- مفهوم برزخ در لغت را بیان کند .
- 2- مفهوم عالم برزخ را در اصطلاح بیان کند.
- 3- ویژگی های عالم برزخ را تشریح کند.
- 4- کلمه توفی را توضیح دهد .
- 5- نشانه های شعور و آگاهی در عالم برزخ را توضیح دهد .
- 6- نحوه ارتباط میان عالم برزخ و دنیا را تشریح کند .
- 7- مفهوم آثار ما تقدم و آثار ما تاخر را بیان کند .

چکیده :

- ** عالم برزخ در لغت به معنای حایل و فاصله میان دو چیز
- ** برزخ در اصطلاح یعنی جایی که انسان ها بعد از مرگ وارد آن می شوند و تا روز قیامت در آنجا می مانند .
- ** وجود حیات و وجود شعور و آگاهی از ویژگی های عالم برزخ است .
- ** کلمه توفی به معنای گرفتن کامل روح توسط فرشتگان
- ** روح انسان در برزخ شعور و آگاهی دارد مانند سخن گفتن فرشتگان با انسان و سخن گفتن پیامبر با کشته شدگان جنگ
- ** ارتباط میان عالم برزخ با دنیا بعد از مرگ ادامه دارد از جمله آن بسته نشدن پرونده اعمال - دریافت پاداش خیرات بازماندگان و ارتباط متوفی بعد از مرگ

توضیح درس :

- ** برزخ در لغت به معنای حایل میان دو چیز و در اصطلاح مکانی است بین دنیا و قیامت است که انسان ها بعد از مرگ به آنجا می روند و تا قیامت در آنجا می مانند .
- ** از ویژگی های عالم برزخ وجود شعور و آگاهی و حیات است .
- ** روح بعد از توفی یعنی گرفتن تمام و کمال توسط روح به حیات خود ادامه می دهد .
- ** روح در عالم برزخ دارای شعور و آگاهی است
- ** از جمله شواهد شعور و آگاهی در عالم برزخ سخن گفتن فرشتگان با ظالمان و سخن گفتن پیامبر با کشته شدگان جنگ بدر است .
- ** ارتباط میان عالم برزخ و دنیا بعد از مرگ همچنان برقرار است .
- ** از جمله شواهد ارتباط میان عالم برزخ و دنیا این است که پرونده عمل انسان ها بعد از مرگ بسته نمی شود . و خیراتی که بازماندگان می فرستند و ارتباط میان متوفی با بازماندگان بعد از مرگ از جمله دیگر شواهد ارتباط دنیا با برزخ است .
- ** منظور از آثار ما تقدم اعمالی است که قبل از مرگ در پرونده عمل انسان ثبت می شود . مانند نماز و روزه
- ** منظور از آثار ما تاخر اعمالی است که بعد از مرگ در پرونده عمل انسان ثبت می شود . مانند مسجدی که ساخته شده یا ایجاد راه و رسم درست یا غلط در جامعه

آیات :

- ** حتی اذا جاءَ أَحَدُهُمُ الموتُ قالَ رب ارجعون لعلیَ أعملُ صالحاً فیما ترکْتُ کلا انها کلمة هو قائلها و من ورائهم برزخٌ الی یوم یبعثون .
- پیام : اشاره به عالم برزخ که مکانی است بین دنیا و قیامت که انسان بدان جا می رود و تا روز قیامت در آنجا می ماند .
- ** یُنَبِّوا الانسانُ یومئذٍ بما قَدَّم و آخر
- ** پیام به آثار ما تقدم و آثار ما تاخر اشاره دارد که در پرونده اعمال انسان ها ثبت می شود .

** این عکس بیانگر مفهوم عالم برزخ است که به پلی تشبیه شده است میان عالم دنیا و قیامت که انسان تا روز قیامت در آنجا می ماند .

** این تصویر بیانگر خیرات بازماندگان برای متوفیان است که بعد از مرگ صورت می گیرد . و از شواهد مهم ارتباط میان عالم دنیا و برزخ می باشد .

تدبر کنید

** آیات 97 سوره نسا و 32 سوره نحل به کدام یک از ویژگی های عالم برزخ اشاره دارد ؟
پاسخ : آیه 97 سوره نسا به وجود شعور و آگاهی در برزخ اشاره دارد . و آیه 32 سوره نحل به وجود حیات در برزخ اشاره دارد .

اندیشه و تحقیق

- 1- منظور از کلمه توفی در قرآن چیست ؟ و به کدام بُعد از وجود انسان اشاره دارد ؟
پاسخ : توفی یعنی گرفتن تکامل روح توسط فرشتگان و به بُعد روحانی یا غیر جسمانی انسان اشاره دارد .
- 2- هر یک از موارد زیر به کدام یک از ویژگی های عالم برزخ اشاره دارد ؟
الف) : تلقین میت به هنگام دفن : پاسخ : وجود شعور و آگاهی
ب) انجام خیرات و طلب آمرزش برای گذشتگان : پاسخ : ارتباط میان عالم برزخ با دنیا
ج) زیارت قبور درگذشتگان : پاسخ : ارتباط میان عالم برزخ و دنیا

سوالات امتحانی

الف) آیات و روایات

- 1- پیام آیه حتی اذا جاء أحدهم قال ربّ ارجعون لعلی اعملّ صالحاً فیما ترکت کلاً آنها هُوَ قائلها و من ورائهم برزخ الی یوم یبعثون چیست ؟
- 2- پیام آیه یُنَبِّعُوا الْإِنْسَانَ بِمَا قَدَّمَ و آخر چیست ؟

- ب) درستی و یا نادرستی هر عبارت را با (ص / غ) مشخص کنید.
- 3- برزخ در اصطلاح به معنای حایل و فاصله میان دو چیز است .
- 4- سخن گفتن پیامبر با کشته شدگان جنگ بدر نشان دهنده وجود حیات در برزخ دارد .
- 5- آثار ما تقدم آثاری است که قبل از مرگ در پرونده عمل انسان ثبت می شود می گویند .
- 6- مد سازی های غلط و ایجاد انحراف در جامعه نمونه های از اعمال ناشایستی است که انسان در جامعه ترویج می دهد .

- ج) جاهای خالی را با عبارت های مناسب کامل کنید .
- 7- پرونده برخی از اعمال انسان بعد از مرگ بسته ..... .
- 8- به گفته ..... مومن بر حسب فضیلتش بعد از مرگ به دیدار بستگانش می رود .
- 9- ..... یعنی گرفتن کامل روح توسط فرشتگان
- 10- دریافت پاداش خیرات بازماندگان مربوط به ویژگی ..... عالم برزخ است .

- د) به سوالات زیر به صورت کوتاه پاسخ دهید.
- 11- برزخ در لغت به چه معناست ؟
- 12- منظور از توفی چیست ؟
- 13- ویژگی های عالم برزخ را نام ببرید .
- 14- منظور از آثار ما تقدم چیست ؟
- 15- منظور از آثار ما تاخر چیست ؟
- 16- دو مورد از اعمال ناشایستی که انسان در جامعه ترویج می دهد را نام ببرید.

- ه) سوالات تستی
- 17- به ترتیب در کدام گزینه معنی اصطلاحی و لغوی برزخ کدام است ؟
- الف) حایل میان دو چیز - عالمی بین دنیا و قیامت
- ب) عالمی بین دنیا و قیامت - حایل میان دو چیز
- ج) حایل میان دو چیز - عالمی است که انسان بعد از مرگ همیشه در آن می ماند .
- د) عالمی بین دنیا و قیامت - مکانی که بعد از قیامت وارد آن می شوند .
- 18- گرفتن روح و صحبت کردن فرشتگان با انسان به ترتیب مربوط به کدام یک از ویژگی های عالم برزخ اشاره دارد ؟

- الف) وجود شعور و آگاهی - ارتباط میان عالم برزخ و دنیا
- ب) وجود حیات - ارتباط میان عالم برزخ و دنیا
- ج) وجود حیات - وجود شعور و آگاهی
- د) ارتباط میان عالم برزخ و دنیا - وجود شعور و آگاهی

- و) به سوالات زیر به صورت تشریحی پاسخ دهید.
- 19- معنی لغوی و اصطلاحی برزخ را بیان کنید .

20- ویژگی های عالم برزخ را نام ببرید .

21- نشانه های وجود شعور و آگاهی در عالم برزخ را نام ببرید .

22- نشانه های از وجود ارتباط میان عالم برزخ و دنیا را بیان کنید .

23- منظور از آثار ما تقدم چیست ؟

24- منظور از آثار ما تاخر چیست ؟

25- سخن پیامبر در مورد آثار ما تقدم و آثار ما تاخر چیست ؟

26- نمونه ای از اعمال خیری که بازماندگان برای درگذشتگان انجام می دهند را نام ببرید .

پاسخنامه

1- اشاره به عالم برزخ دارد که حد فاصل میان عالم دنیا و قیامت است و انسان تا قیامت در آنجا می ماند .

2- اشاره به آثار ما تقدم و آثار ما تاخر دارد که در پرونده عمل انسان ها ثبت می شوند .

3- غلط

4- غلط

5- صحیح

6- صحیح

7- نمی شود .

8- امام کاظم

9- توفی

10- ارتباط دنیا

11- حایل و فاصله میان دو چیز

12- گرفتن تمام و کمال روح توسط فرشتگان

13- الف) وجود حیات ب) وجود شعور و آگاهی ج) ارتباط میان عالم برزخ و دنیا

14- آثاری که قبل از مرگ در پرونده عمل انسان ثبت می شود.

15- آثاری است که بعد از مرگ در پرونده عمل انسان ثبت می شود .

16- مدسازی های غلط و تولید و نشر مطالب نامناسب

17- ب

18- ج

19- در لغت به معنای حایل و فاصله میان دو چیز و در اصطلاح به معنای عالمی است که بین دنیا و قیامت

که انسان بعد از مرگ به آنجا می رود و تا قیامت در آنجا می ماند .

20- وجود شعور و آگاهی - وجود حیات - ارتباط میان عالم برزخ و دنیا

21- صحبت کردن فرشتگان با انسان - سخن گفتن پیامبر با کشته شدگان جنگ بدر

22- بسته نشدن پرونده اعمال - گرفتن پاداش خیرات بازماندگان برای درگذشتگان - ارتباط متوفی با

خانواده

- 23- آثاری است که قبل از مرگ در پرونده عمل انسان ثبت می شود مانند نماز و روزه
- 24- آثاری است که بعد از مرگ در پرونده عمل انسان ثبت می شود مانند کتابی که برای مطالعه در جامعه تالیف می شود یا سنت پسندیده یا ناپسندی که در جامعه رواج داده می شود .
- 25- هر کس سنت و روش نیکی را در جامعه جاری سازد، تا وقتی که در دنیا مردم به آن سنت عمل میکنند، ثواب آن اعمال را به حساب این شخص هم میگذارند، بدون اینکه از آن کم کنند و هرکس سنت زشتی را در بین مردم مرسوم کند، تا وقتی که مردم آن را انجام می دهند گناه آن را به حساب او نیز میگذارند، بدون اینکه از گناه عامل آن، کم کنند.
- 26- صدقه و طلب مغفرت و دعای خیر و انفاق برای آن ها

ارجاعات

- 1- کتاب درسی چاپ 1399 دین و زندگی پایه دهم - رشته ادبیات و علوم انسانی
- 2- کتاب حیات پس از مرگ نویسنده علامه طباطبایی ، دفتر انتشارات اسلامی